

บันทึกการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indept-Interview) *
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับบริหารของสมาคมประมง จังหวัดระยอง
ในโครงการผลิตก๊าซธรรมชาติจากพื้นที่ผลิต “ปลาทอง” ระยะที่ 2
โครงการผลิตก๊าซธรรมชาติจากพื้นที่ผลิต “มรกต”
โครงการผลิตน้ำมันดิบจากพื้นที่ผลิต “มะลิวัลย์”
โครงการผลิตน้ำมันดิบจากแปลงสัมปทาน “จี 4/48 ซี”

ณ สมาคมประมงจังหวัดระยอง

วันที่ 15 ธันวาคม 2550

เวลา 14.00 – 15.00 น.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับบริหารของสมาคมประมง จังหวัดระยอง

ผู้มีประสบการณ์ตั้งแต่รุ่นบิดา ซึ่งเป็นอดีตและเป็นผู้บริหารนายกสมาคมประมง
จังหวัดระยองเช่นกัน และเป็นเจ้าของแพปลา และคลุกคลีกับผู้ประกอบการอาชีพ
ประมงมาตลอดชีวิตตั้งแต่เกิด

ผู้สัมภาษณ์เจาะลึก

1. ผศ.ดร.วิลาสินี อโนมะศิริ
จากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ปรึกษาฝ่ายการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม
บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด
2. ผศ.ปฐพี มอนซอน

ผู้สัมภาษณ์เจาะลึกได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ สัมภาษณ์แลกเปลี่ยนข้อมูลโครงการและ
รับฟังความคิดเห็น ตลอดจนข้อกังวลและข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. บริบท

ประมงจังหวัดระยอง มี 2 ประเภท คือ (1) ประมงชายฝั่งหรือประมงพื้นบ้าน มีเรือ
ตั้งแต่ 2 วาขึ้นไปถึง 7 วา (14 เมตร) เรือ นอกนี้เป็นเรืออวนปู อวนลอยปลาทุ อวนลอยปลา
กะตัก อวนลอยหมึก (2) ประมงน้ำลึก เป็นเรือประมงน้ำลึกวางซั้ง จะเดินทางจากตัวจังหวัด
ระยอง ไปวางซั้งในบริเวณอ่าวไทยในช่วงละติจูด 8 องศา, 9 องศา, 10 องศา เหนือ และ

---

* เนื่องจากนายกสมาคมประมงมีภารกิจมาก ได้ขอลือ่นนัดผู้แทนประมงคนอื่น ซึ่งติดภารกิจเช่นกัน ดังนั้น
เพื่อให้งานดำเนินไปได้ จึงต้องเปลี่ยนวิธีการจากการประชุมกลุ่มย่อยเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกในพื้นที่และ
สัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลองดูจุดที่ 101 องศาตะวันออก บางพวกได้ไปตั้งรกรากอยู่ที่จังหวัดปัตตานี สามารถออกเรือไปหาปลาทางทะเลนอกอ่าวไทย โดยไปทำประมงในน่านน้ำแถวประเทศอินโดนีเซีย

กลุ่มประมงชายฝั่งหรือพื้นบ้าน และกลุ่มประมงน้ำลึก โดยทั่วไปทำอาชีพประมงอย่างเดียว เพราะมีความรู้และทักษะทางด้านประมงเท่านั้น นอกจากนี้ขนาดของเรือไม่เหมาะที่จะไปใช้ในอาชีพอื่น ๆ เช่น เรือท่องเที่ยว เป็นต้น มีผู้มีอาชีพประมงส่วนน้อยที่มีที่ดินอยู่แล้วและซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อสร้างอาคาร ชาย / เสา ให้เป็นที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่ทำอาชีพประมงในจังหวัดระยองมักมีแพปลาเป็นของตนเอง

กลุ่มประมงวางซั้ง จะมีการวางซั้งทั้งปีเนื่องจากหากมีการวางซั้งมากก็จะมีโอกาสสูงในการได้ปลามากด้วย การออกเรือจับปลามักออกเรือในช่วงแรม 1 ถึง 2 ค่ำ ซึ่งปลาจะรวมตัวเป็นฝูง และเมื่อใช้เรือตามไฟ 4 – 5 ลำ เพื่อเรียกปลาเข้าซั้งได้ง่าย หากเป็นช่วงขึ้น 13, 14 และ 15 พระจันทร์จะเต็มดวง ทำให้ปลาไม่จับเป็นกลุ่ม เพราะได้แสงจันทร์ เรือตามไฟไม่สามารถพากลับปลาเข้าซั้งได้

2. ข้อความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก

ผลกระทบทางบวก

2.1 การมีหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ กลุ่มปลาจะมาอยู่ในบริเวณหลุมผลิตเป็นจำนวนมาก และสามารถใช้อุปกรณ์ตามไฟ ล่อปลาออกมาจากฐานหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซได้ ซึ่งถือเป็นแหล่งปลาแห่งหนึ่งเช่นกัน

2.2 การมีฐานหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ เป็นแหล่งที่ช่วยเหลือเรือประมงเวลาเกิดอุบัติเหตุกลางทะเลลึกได้ กลุ่มประมงมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยในเรือประมงก็สามารถขอความช่วยเหลือที่ฐานหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซได้ เพราะมีหน่วยพยาบาลและมียาประจำบ้านได้ช่วยรักษาพยาบาลในขั้นต้นได้เป็นอย่างดีคืออยู่เนื่อง ๆ

ผลกระทบทางลบ

2.3 ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกในเรื่องการมีหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ ในภาพรวม การขุดเจาะหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซในปัจจุบันมีมากมายหลายหลุม หลายบริษัท หลายกฎเกณฑ์ในการชดเชย ขึ้นกับบริษัทต่าง ๆ จึงมีภาพลักษณ์ดังนี้

2.3.1 พื้นที่อ่าวไทยถูกหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ เบียดเบียนที่ทำกินของชาวประมงโดยเฉพาะเรืออวนซั้ง ทำให้ :

1) ชาวประมงอวนซั้ง เสียโอกาสในการจับปลา แม้ว่าจะเป็นระยะสั้นในการมีเขตหวงห้ามการจับปลาช่วงขุดเจาะหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ ซึ่งแต่ละบริษัทได้กล่าวว่าหลุมละเพียง 500 เมตร แต่มีหลายหลุมหลายบริษัท พื้นที่ประมงจึงลดลง กลุ่มใดอยู่ในบริเวณที่วางซั้งไม่ได้ ก็ไม่มีโอกาสหาพื้นที่อื่น ๆ ทดแทน เพราะมีการจับจองการวางซั้ง ซึ่งมีเจ้าของอยู่ ดังนั้นกลุ่มดังกล่าวจึงมีโอกาสของการได้ปลาลดลง กรณีที่กลุ่มประมงได้รับแจ้งก่อนการวางซั้ง

2) การชดเชยค่าซึ่งหากมีชั่งอยู่ก่อนแล้ว บางครั้งไม่คุ้มเนื่องจากคิดแต่ค่าซึ่ง ค่าปลา และน้ำมันอาจไม่ได้รวมไว้ในการคิดค่าชดเชย ทั้งนี้ขึ้นกับการเจรจาของแต่ละบริษัท ซึ่งมีหลักเกณฑ์แตกต่างกัน นอกจากนี้บางบริษัทให้ค่าชดเชยในช่วงระยะเวลาที่ล่าช้า

เกณฑ์การเจรจาและระยะเวลาการจ่ายเงินชดเชยแตกต่างกันขึ้นกับบริษัท ไม่มีหน่วยงานที่จะดูแลใกล้ชิดในการสร้างความเป็นธรรมโดยรวม และมีกฎเกณฑ์กลางที่จะช่วยเหลือกลุ่มประมง ซึ่งมีรายได้น้อยอยู่แล้ว และมีวิกฤตการณ์น้ำมันแพง

ข้อเสนอแนะในระยะสั้นและระยะยาวของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก

ระยะสั้น ก่อนมีการสร้างหลุมผลิตน้ำมัน/ก๊าซ ควรแจ้งล่วงหน้า ซึ่งบางบริษัทก็ปฏิบัติดังกล่าว แต่บางบริษัทแจ้งกำหนดการล่าช้า ซึ่งมีอยู่เนือง ๆ ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสียโอกาส

ระยะยาว ภาครัฐหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนเจ้าของโครงการแต่ละบริษัท ภาคประชาชน กลุ่มประมงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องวางแผนร่วมกันในการใช้พื้นที่อ่าวไทย การสร้างกฎเกณฑ์สากลที่เป็นธรรม และควรมีหน่วยงานในการติดตามประเมินผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในอ่าวไทยด้วย

ปิดการสัมภาษณ์เจาะลึก เวลา 15.00 น.